

GÜNCE'L

Aylık Bilgi Bülteni
Yıl 4 - Sayı 40
Haziran 2011

Tatile girmemize sayılı günler kaldı. Bu yıl içinde de Günce'l Bülten değişik konularla size ulaştı. Bu sayımızda Nurture Shock isimli kitabın bir bölümüne yer vermek istiyoruz. Çocukların hayatlarına dair önemli konulara, değişik ve alternatif bakış açılarından değinildiği bu kitap belki yaz tatilinde sizinle olur. Hepinize iyi tatiller diliyoruz...

Ödüllendirmenin Bilinmeyen Yüzü

Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve
Grup Çalışmaları Merkezi

www.guncedanismanlik.net
info@guncedanismanlik.net

T: 0216 3807685
T/F:0216 3807802

Kitabın ilk bölümünde yer alan bu vurucu başlık daha makaleyi okumadan birçok düşünceyi beraberinde getiriyor. Ödüllendirmenin özellikle davranış psikolojisindeki yadsınamayacak yerini eğitimciler olarak biz de seviyoruz. Ödüllendirmeyi de sıklıkla kullanıyoruz. Çoğunlukla da olumlu sonuçlar alıyoruz. Ya verdiğimiz geri bildirim başka bir etkisi varsa? Veya tam tersi bir etkiden bahsediyorsak?

Thomas New York'da yaşayan bir 5. Sınıf öğrencisidir. Kendisine benzeyen arkadaşlarından oluşan bir

grubu vardır. Okulda "zeki" çocuklar olarak bilinirler. Thomas yürümeye başladığı andan itibaren ne kadar "zeki" olduğunu etrafından birçok kez duymuştur. Okula başladığında yapılan bir zekâ testi ile de bu söylemler kanıtlanmıştır. Thomas'ın Okulu uygulanan bu testin sonucunda %1'e giren öğrencileri almaktadır. Thomas ise bu %1'lik dilimin en başındadır!

Ancak seneler ilerledikçe Thomas'ın bu farkındalığı, beklendiği gibi yüksek bir özgüven getirmemeye başlamıştır.

Hatta Thomas'ın babası tam tersi bir durumu gözlemlemeye başlamıştır. Babası Thomas'ın "başarılı olamayacağı alanları denemediğini" söylerken, kimi konuların Thomas'a çok kolay geldiğini, ancak tersi olduğunda Thomas'ın hemen vazgeçtiğini, en sonunda da "Ben bunda iyi değilim" dediğini söylemektedir. Thomas için hayat ikiye ayrılmaya başlamıştır: iyi olduğu alanlar ve başarısız olduğu alanlar.

Aslında Thomas böyle hissetmekte yalnız değil. Son yıllarda üstün becerileri olan çocukların çok büyük bir bölümünün kendi becerilerini değerli görmedikleri gözlenmiştir. Bu da onların git gide başarı standartlarını ve kendilerinden olan beklentilerini düşürmelerine neden olmaktadır.

Araştırmalara göre...

Dr.Dweck son on yıldır ödüllendirmenin öğrenciler üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Dweck araştırmasında 4 asistanını 5.sınıf öğrencileri ile bir araştırma yapmaları için görevlendirir. Araştırmacılar sınıftan bir çocuğu alırlar ve hemen hemen her çocuğun rahatlıkla yapabileceği bir yap boz sunarlar. Yap boz bittikten sonra her çocuğa puanını ve sadece bir cümlelik geri bildirimlerini söylerler. Rastgele bölünen gruplardan birinde çocuklar *zekâları* için geri bildirim alırlar: "Çok zeki olduğun için bunu çok iyi yaptın". Diğer grup ise *çabasına/performansına* ödül alır: "Bunu başarmak için çok uğraştın".

Araştırmacılar sadece bir cümlelik geri bildirim vermelerini, sadece bir cümlenin bile yeterli olabileceğini söylemek için yaptıklarını belirtirler.

Testin ikinci bölümünde çocuklara iki seçenek sunulur. İlk seçenek; ilkinde göre *biraz daha zor* olan ancak çocukların yapınca daha da gelişecekleri bir testtir. İkincisi ise aynı ilki gibi *kolay* bir testtir. İlk bölümde çabalarına geri bildirim alan öğrencilerin % 90'ı ikinci bölümde zor olan testi seçerler. Zekâsına geri bildirim verilen çocukların çoğunluğu ise kolay testi seçerler. Neden böyle olmuştur? Dweck'e göre, çocuklara oyunun kuralının böyle olması gerektiği biz öğretiriz. "Zeki görün, hata yapma riskini alma" deriz. Çocuklar da aynen böyle yapmıştır. Zeki görünmeyi seçmişler ve testin sonucunda başlarına gelebilecek utanma ihtimallerini elemişlerdir.

Testin sonraki bölümünde ise hiçbir beşinci sınıf öğrencisine seçenek sunulmamıştır. Öğrencilerin yaşlarının iki yıl ileri düzeyinde oldukça zor bir test hazırlanmıştır. Tabii ki hiçbir öğrenci testi geçememiştir.

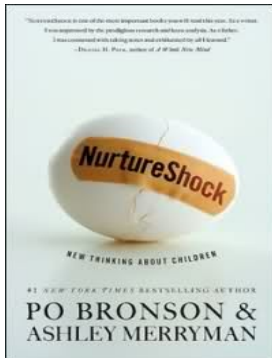
Araştırmanın en başında yapılan gruplar aynı kalacak şekilde öğrencilere farklı cümleler söylenmiştir. Çabasına geri bildirim alan gruptaki öğrenciler, bu testteki başarısızlıklarını açıklarken yeterince odaklanamadıklarını belirtmişlerdir, Dweck bu öğrencilerin verilen işi oldukça sahiplendiklerini ve yap bozları çözmek için her çözüm yolunu denediklerini belirtmiştir. Ancak zekâlarına geri bildirim verilen grup ise başarısızlıklarını yeterince zeki olmadıklarının bir kanıtı olarak yorumlamışlardır. Dweck bu grup için "çabalarken oldukça sıkılmış ve yorulmuş görünüyorlardı" tanımını yapmıştır.

Araştırmanın son bölümünde tüm öğrencilere ilk yapılan test kadar kolay son bir test vermiştir. Çabaları ödüllendirilen grup ilk performanslarına göre %30 bir gelişme gösterirken, diğer grubun performansında %20'lik bir gerileme olmuştur.

Dr. Dweck araştırmasının sonucunu değerlendirdiğinde "Çocukların çabasına geri bildirim vermenin, çocuğa kontrol edebileceği bir değişken sunma"nın önemini vurgulamıştır. Böylelikle çocuklar kendi başarılarının kontrolünü ellerinde tutabilirler demiştir. Ancak zekâyaya verilen geri bildirim, çocuğun elinden kontrolü aldığı gibi, başarısızlıkla baş etmek için de bir reçete sunmamaktadır.

Dweck araştırmanın devamında öğrencilerle yaptığı görüşmelerde zekânın başarı için ana etken olduğuna inanan öğrencilerin çabanın önemini azımsadıklarını görmüştür. Bu öğrenciler şu şekilde düşünürler: *Ben zekiyim, o halde çaba göstermeme gerek yok!*

GünceL'in Önerdikleri

Kitabın Adı: NurtureShock:New Thinking About Children

Yazar: Po Bronson & Ashley Merryman

Yayınevi: Twelve; First Edition edition

ÖNEMLİ NOT: Biz bülteni baskıya göndermeden hemen önce kitabın "Eyvah Çocuğum Büyüyor" adıyla Profil Yayınları'ndan çevirisinin çıktığını öğrendik. Kitapevlerinde artık Türkçe çevirisi de mevcut...

Günce'l Bülten bu sayısında değişik bir öneride bulunuyor. Hayatın içinden hayata dair şarkılarıyla Sezen Aksoy'nun son albümü bu sayımızın ikinci önerisi...